

Illustration: Habitats fra *Visioner for Voldparken*. En plan for de enkelte parcellers placering i et 300 m² stort bed er under udarbejdelse.

*Formålet med Haver til alle er at skabe et stærkt engagement og netværk omkring havedyrkning blandt beboerne i udsatte boligområder, og derigennem styrke det sociale samvær, trygheden og bidrage positivt til kvarterets omdømme og forskønnelse.
(Bydelsplan for Brønshøj-Husum 2014)*

Haver til Alle 2013 – Projektbeskrivelse

Denne projektbeskrivelse er lavet af Anne Tange og Jens Christian Elle med afsæt i den fem sider lange evaluering af Haver til Alle i 2012. Hovedkonklusionen herfra er som følger ” *Overordnet var Nyttehaver i Voldparken 2012 en succes målt på at gruppen af beboere, som deltog i projektet. De engagerede beboere var bredt sammensat i forhold til alder og etnicitet, og deltagerne ikke var de samme beboere som dem, der almindeligvis engagerer sig i området* ” . Projektet har dog plads til væsentlige forbedringer, hvad angår kommunikationen omkring aktiviteterne.

En markant forandring i den nye sæson er at der skal anlægges et stort cirkulært dykningsbed på et endnu ikke præcist fastlagt sted på FSB's arealer, som foreslået i 'Visioner for Voldparken',

der offentliggøres den 14. marts. De 27 eksisterende plantekasser, der er lokaliseret på AAB38's arealer bliver omplaceret og malet så de understøtter det nye havearkitektoniske design.

Projektorganisering

Projektleder: Jens Christian, Brønshøj-Husum Lokaludvalg

Projektgruppe: Julie Roste & Adam Carsten Pedersen. OMHU, Lone X, Husum for Alle, Jens Christian, Brønshøj-Husum Lokaludvalg

Konsulent: Anne Tange, Byhavenetværket

Gartner: Katja, Byhavenetværket

Projektets økonomi

Brønshøj-Husum Lokaludvalg, Områdefornyelse Husum og Husum for Alle bidrager til finansiere de ca. 50.000 kr. det vil koste at udvikle materialet til deltagerne, købe jord og frømateriale, gennemføre tre workshops og tilbyde ugentlig gartnerassistance. (se budgettet nedenfor) Herudover forventes det at boligforeningerne bidrager med vand, jordbearbejdelse mv.

Boligforeningernes opbakning

I januar afholdte Områdefornyelsen møde med FSBs bestyrelse, driftsleder og hovedkontor som alle har vist meget interesse for Haver til Alle 2013. Der er stor opbakning til at etablere et nyttehavesområde i jorden indenfor FSB's område.

Dialogen med AAB38s bestyrelse fandt sted i december 2012, og AAB38 var også positive i forhold til en ny omgang haver til Alle i 2013 forudsat at nogle af de problemer der har været omkring vandingen og højbenedes æstetiske kvaliteter blev løst. Arbejdet med at integrere landskabsplanerne fra AAB38 igangværende helhedsplan og 'Visioner for Voldparken' er i gang og af hensyn til den beboerdemokratiske proces er det ikke muligt at vedtage etablering af en egentlig dyrkningshave før maj/juni, hvorfor Haver til Alle for AAB's vedkommende handler om at få de 27 højbede til at gro lystigt.

Herudover har FSB Husumgård ytret interesse i forhold til at blive involveret i Haver til Alle 2013.

Forankring af Haver Til Alle

Der arbejdes i øjeblikket på at indsamle erfaringer med, hvordan driften af haverne kan forankres i haveejernes engagement (gennem dannelse af haveforening eller havelaug) og i driften af de grønne områder. I 2013 er det en klar målsætning at der i kølvandet på etableringen af den første dyrkningshave i FSB vil blive etableret "Voldparkens haveforening", hvilket også er en ambition som FSB's driftsleder har fremført som vigtigt.

I forhold til realiseringen af 'Visioner for Voldparken' er det af stor betydning at der allerede på nuværende tidspunkt etableres dyrkningsfællesskaber, da disse spiller en vigtig rolle i den fremtidige drift af nyttehaverne og rekreative anlæg. Endvidere vil en materialisering af de runde dyrkningshaver være et vigtigt signal i forhold til at skabe politisk og finansiel opbakning bag realiseringen af "Visioner for Voldparken". Som det er beskrevet i ansøgningen til Realdania er det en helt central del af det samlede projekt at de mange haver, faciliteter og regnvandskanaler, der er projekteret i planen skal vedligeholdes i en ny driftsorganisering, hvor driftspersonalet i langt højere grad skal samarbejde med beboergrupper om pasning af haveanlæggende. Haver til Alle projektet er helt opmærksomt på at alle de haver der etableres

bliver forankret lokalt i de enkelte boligforeninger i et samarbejde mellem et lokalt laug/haveforening og driftsorganisationen.

Haver til Alle er i tænkt som en i området forankret projektenhed, der i samarbejde med de enkelte boligforeninger i området skal udvide antallet af dyrkningshaver, blomsterbede og anden form for begrønning. Inden dyrkningsæsonen 2014 skal der også arbejdes med hvordan Haver til Alle kan organiseres til at blive en lille aktiv enhed, der gennem dialog og læring kan skabe en masse lokalt forankrede haver af forskellig slags.

Frem mod havestart søndag den 5. maj

- **Marts:** Med assistance fra Habitats og i samråd med de enkelte boligforeninger udarbejdes en plan for hvordan den cirkulære dyrkningshave skal se og hvor de 27 højbede skal placeres.
- **14. Marts:** præsentation af Haver til Alle 2013 i forbindelse med præsentationen af 'Visioner for Voldparken'
- **Ulimo marts/primio april** når den nye bestyrelse i FSB Voldparken har holdt deres første bestyrelsesmøde vil der blive hængt sedler op i alle opgange i FSB Voldparken med det budskab at man kan skrive sig op til et lille havestykke ved at henvende sig på FSB's driftskontor. Når man har fået tildelt et parcel får man en havemappe med alle relevante oplysninger. I forhold til højbedene i AAB38 bliver alle haveejere fra 2012 kontaktet med henblik på at høre om de ønsker at fortsætte, og ledige højbede vil blive udbudt via opslag i AAB's opgange
- **Ultimo april:** Anlægsarbejdet gennemføres

De konkrete arrangementer

- Søndag den 5. maj – vi går i jorden i FSB og AAB
- ukrudt og skadedyr: lørdag den 22. juni
- høst og vinterklargøring af haver: lørdag d. 28. september

Herudover vil der være en fast ugentlig havedag, hvor der kommer en gartner i to timer og hjælper haveejerne og drikker en kop kaffe/te med dem.

Kommunikationen

Redskaber:

1. Folder, der fortæller om Haver Til Alle på dansk og præsenterer programmet for hele året: de fire workshops og den ugentlige gartnersession. Der skal være kontaktoplysninger og henvisninger til en hjemmeside med mere information (Lokaludvalget kan godt have en sådan underside)
2. Lille plakat med samme indhold som folderen til ophæng i opgange, biblioteker, kontorer mv.
3. Flag: gartneren har et såkaldt beachflag med Haver til Alle logoet som bliver plantet hver gang der er workshop og når gartneren har sine ugentlige konsultationstimer
4. Logoet forstørres og sprayes på kasserne med en kontrasterende farve.
5. Nyttetavle. Mappen udleveres til alle haveejere på den første workshop dag. Mappen rummer udover programmet for hele året, alle relevante informationer om

havedyrkning i højbede. Herudover er der en plantegning og angivelse af hvor man kan hente vand og komme af med sit haveaffald.

Budget haver til Alle 2013

	antal	pris/stk	
Havemappe	50	10	500
Kopiering indhold + flyer			(Brønshøj-Husum Lokaludvalg)
Haver til Alle - flag	1	1.500,00	1.500,00
Nye haver			
Projektering			4.500,00 Habitats aps
Jord 6m3	6	750,00	5.500,00
Frø / knolde	1	2.000,00	2.000,00
Anlæggelse af bede			(Boligforeningerne)
Gartner 1x om ugen 3 timer i fem md.	60	275	16.500,00
Anne Tange projektforberedelse	15	475	7.125,00
2 workshops inkl forberedelse	2	3.000	6.000,00
Havedag (havekonsulent + gartner) + forplejning			5.000,00
Haveredskaber			1.500,00
Vandforbrug			(Boligforeningerne)
Te/Kaffe			300
Udgifter i alt			49.925,00
Brønshøj Husum Lokaludvalg			15.000,00
Overførte midler (OMHU)			20.000,00
Husum for Alles Beboerpulje*			15.000,00
Sum			50.000,00

*Husum for Alle (den boligsociale helhedsplan) har peget på den beboerpulje, de administrerer ift. at medfinansiere Haver til Alle 2013".